

Avaluació de final d'etapa ESO quart CURS 2024-2025

competència comunicativa lingüística en llengua catalana

Instruccions

- Per respondre a les preguntes de la prova trobaràs un **FULL DE RESPOSTES** amb dues parts.
 - **PART 1:**
 - Comprensió lectora: has de llegir tres textos i respondre a les preguntes.
 - Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta, marca amb una X la casella corresponent.
 - Si t'equivoques, omple tot el quadrat i marca de nou amb una X la resposta correcta. Per tornar a marcar com a correcta una resposta emplenada prèviament, encercla-la.
 - **PART 2:** has d'elaborar un text que tingui 125 paraules com a mínim. Segueix les indicacions i recorda que només pots escriure la teva redacció dins l'espai que marca el requadre. Si necessites fer un esborrany, pots demanar un full en blanc.
- Tanca l'ordinador per fer l'expressió escrita.
- No t'oblidis de respondre a la pregunta de valoració.
- Per fer la prova utilitza un **bolígraf blau o negre** (tinta no esborrable).
- No facis servir cap corrector (líquid, cinta...).

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta. Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

EL DESIG D'EN BASTIAN

Imatge de freepik.es

Feia un dia de novembre gris i fred. Plovia a bots i barrals. Les gotes regalimaven vidre avall per damunt de les lletres del rètol de la botiga: una llibreria de segona mà. Un noi es va acostar a l'aparador per protegir-se de la pluja i es va repenjar a la porta. Aquesta es va obrir sobtadament,

amb fúria. Les campanetes de llautó del sostre van començar a sonar esvalotades i van estar una bona estona sense poder-se calmar. El causant d'aquell rebombori era un noi petit d'uns deu o onze anys. Els cabells, de color castany fosc, li queien sobre la cara. Duia l'abric xop i, a les espatlles, portava una cartera penjada d'una corretja. Estava una mica pàl·lid i sense alè, però, contrastant amb les presses de feia un moment, s'havia quedat al mig de la porta oberta com si l'haguessin clavat. Atemorit i xop, va decidir entrar a la llibreria.

Davant seu hi havia una cambra llarga i estreta que, cap al fons, es perdia dins la foscor. A les parets hi havia lleixes de fusta, atapeïdes de llibres de totes les formes i mides que arribaven fins al sostre. A terra i en algunes taules, creixien muntanyes de llibres, enquadrats amb cuir i amb els cantells brillants com l'or. Darrere d'una pila de llibres, es veia la resplendor d'un llum. D'aquest espai il·luminat, s'elevava de tant en tant una anella de fum que s'eixamplava fent cercols i es desfeia dins la penombra. Semblaven els senyals amb què els indis s'enviaven missives des d'una muntanya a l'altra.

El noi es va acostar a la pila de llibres i hi va treure el nas amb prudència. Allà, en una butaca, hi seia un home gras i rabassut

TEXT 1

fumant un cigarret. Aquell home tenia uns flocs de cabells blancs que li sortien disparats per damunt de l'orella. La seva cara vermella recordava la d'una fera rondinaire. Tenia els llavis molsuts. Sobre els genolls aguantava un llibre que era evident que havia estat llegint, ja que, en tancar-lo, havia deixat el gruixut dit índex de la mà esquerra entre les pàgines —a tall de punt de lectura, per entendre'ns.

Imatge de virtual-history.com

—Escolta, noi. No m'agrada parlar amb criatures. Us veig com uns éssers ploraners i enutjosos que tot ho fan malbé, que empastifen els llibres de melmelada, n'arrenquen les pàgines i tant se'ls en dona que els grans puguin tenir les mateixes preocupacions i els mateixos neguits que ells.

Llavors va tornar a obrir el llibre i va continuar llegint. El noi va assentir en silenci i va girar cua, però li va semblar que no podia acceptar aquell discurs sense cap rèplica, i per això es va tornar a girar i va dir en veu baixa:

—Però no tots són així...

La passió del noi eren els llibres. Aquell qui mai no ha passat tardes senceres davant d'un llibre, o no ha llegit d'amagatotis al llit amb la llum d'una lot, o no ha vessat llàgrimes perquè s'estava acabant una història meravellosa i li calia dir adeu a uns personatges amb qui havia compartit tantes aventures... Aquell qui mai no ha experimentat res de tot això és probable que ara no entengui el que va fer en Bastian.

Va mirar fixament el títol del llibre que tenia l'home a les mans:

La història interminable. Allò, exactament allò, era el que havia somiat tantes vegades. Una història que no s'acabés mai! Aquell llibre havia de ser seu costés el que costés... El botiguer ja li havia donat a entendre

TEXT 1

d'una manera massa clara que no li vendria ni un sol llibre. I, regalar-l'hi, no ho faria de cap manera. Era una situació sense esperances.

A despit de tot, en Bastian sabia que no se'n podia anar sense el llibre. Ara s'adonava que, si havia entrat a la botiga era precisament per aquell llibre, el llibre que l'havia cridat d'una manera misteriosa, perquè volia pertànyer-li, perquè en realitat sempre havia estat d'ell...

Michael Ende, *La història interminable* (text adaptat)

- 1. Quina d'aquestes paraules significa el mateix que «rebombori» (subratllada en el text)?**
 - a. Murmuri.
 - b. Mullader.
 - c. Desastre.
 - d. Escàndol.
- 2. L'expressió: «Duia l'abric xop» (subratllada en el text) indica que el noi portava un abric...**
 - a. esparracat.
 - b. modern.
 - c. mullat.
 - d. curt.
- 3. Indica quina d'aquestes frases està puntuada correctament.**
 - a. El noi va causar un rebombori i va entrar a la botiga atemorit i xop.
 - b. El noi va causar un rebombori i va entrar, a la botiga atemorit i xop.
 - c. El noi, va causar un rebombori, i va entrar a la botiga atemorit i xop.
 - d. El noi va causar, un rebombori, i va entrar a la botiga atemorit i xop.
- 4. En l'oració: «Semblaven els senyals amb què els indis s'enviaven missives des d'una muntanya a l'altra», la forma de relatiu «amb què» fa referència...**
 - a. als indis.
 - b. als senyals.
 - c. a les missives.
 - d. a les muntanyes.

TEXT 1

5. Indica per quin nexa es pot substituir «ja que» en l'oració següent:

Aguantava un llibre que era evident que havia estat llegint, ja que, en tancar-lo, havia deixat el gruixut dit índex de la mà esquerra entre les pàgines.

- a. perquè
 - b. per què
 - c. per a què
 - d. per tal que
6. Quan el botiguer va callar, en un primer moment el protagonista «va girar cua» (subratllat en el text). Què va fer?
- a. Anar-se'n.
 - b. Parlar fluix.
 - c. Enfadar-se.
 - d. Tombar el cap.
7. Segons el narrador, només pot entendre la reacció d'en Bastian una persona que...
- a. sàpiga llegir.
 - b. sigui aventurera.
 - c. tingui imaginació.
 - d. s'emocioni amb la lectura.
8. Què va sentir en Bastian quan va veure el títol del llibre que tenia l'home a les mans?
- a. Emoció.
 - b. Angoixa.
 - c. Incertesa.
 - d. Esgotament.

TEXT 1

- 9. Tenint en compte l'actitud del botiguer, es dedueix que...**
- deixarà que en Bastian s'emporti el llibre que més li agradi.
 - regalarà a en Bastian el llibre pel qual s'ha sentit cridat.
 - en cap cas vendrà ni regalarà cap llibre a en Bastian.
 - vendrà a en Bastian una història que mai no s'acabi.
- 10. Què significa l'expressió «A despit de tot» (subratllada en el text)?**
- Fins i tot.
 - Malgrat tot.
 - A tot estirar.
 - Abans de tot.

- 11. Completa l'oració amb la forma verbal adequada:**

Un altre dia que ploqui, no vull que _____ a la llibreria mullat. T'ha quedat clar?

- entris
- entrés
- entraries
- entressis

- 12. En quin ordre s'expliquen els fets següents en el text?**

A. En Bastian observa l'interior de la botiga.	B. En Bastian decideix quin llibre es vol emportar.	C. S'explica quina és la passió d'en Bastian.	D. El botiguer dona la seva opinió sobre els nens.
--	---	---	--

- A → C → D → B
- A → D → C → B
- D → A → B → C
- D → B → A → C

TEXT 1

13. A més de la narració, quins tipus de textos conté aquest fragment?

- a. Exposició i diàleg.
- b. Descripció i diàleg.
- c. Descripció i instrucció.
- d. Exposició i argumentació.

TEXT 2

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta. Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

BIBLIOTEQUES QUE HAN FET HISTÒRIA

El 24 d'octubre se celebra el Dia de les Biblioteques. Es commemora aquesta data en record de la destrucció de la Biblioteca de Sarajevo. A continuació, s'aprofundeix en la tasca d'aquests equipaments dedicats al foment de la lectura i el coneixement. Aquestes són algunes biblioteques que han fet història.

Biblioteca d'Alexandria

Impulsada el segle III aC per la dinastia dels Ptolomeus a la ciutat mediterrània d'Alexandria fundada per Alexandre el Gran. Aspirava a compilar totes les obres conegudes, per això tots els llibres que

Imatge de getyourguide.com

arribaven a la ciutat, sobretot per mar, es requisaven i es copiaven. S'estima que dos segles després de la seva creació ja comptava amb 700.000 llibres. Incendiada l'any 48 aC durant el setge de Juli Cèsar a la ciutat, la seva destrucció ha estat considerada un dels desastres culturals més importants de la història. El 2002 es va reinaugurar.

Biblioteca de Sarajevo

L'any 1992 l'artilleria sèrbia va bombardejar la Biblioteca de Sarajevo, símbol de la identitat bosniana. Es calcula que el 80 % dels fons es van cremar: uns dos milions de llibres i publicacions. El director de la biblioteca i grups de voluntaris hi van entrar i van poder rescatar alguns exemplars de les runes, llançant els llibres per les finestres i arriscant les seves vides. L'any 2014 es va reinaugurar.

TEXT 2

Biblioteca del Trinity College de Dublín

Creada el 1592, és la més antiga d'Irlanda. Custodia més de sis milions de volums impresos, però la joia de la seva col·lecció és el Llibre de Kells, un manuscrit irlandès de l'evangeli del segle IX que es considera el més ben decorat de tota la producció primitiva occidental. A la sala principal, es guarden els llibres més antics. Es pot visitar, però actualment no es poden veure els volums que normalment acull perquè s'hi estan fent tasques de millora de les instal·lacions.

Biblioteca del Congrés dels Estats Units d'Amèrica (EUA)

Està situada a Washington, als EUA, i es considera la biblioteca més gran del món. Entre els seus tresors, hi ha una de les poques còpies que existeixen de la Bíblia de Gutenberg. El seu fons és molt nombrós: llibres i materials impresos en 470 llengües però també manuscrits, mapes, fotografies, revistes, pel·lícules, partitures, gravacions, etc. que ocupen centenars de metres de prestatgeries.

Biblioteca Pública de Missoula

Està situada a l'estat de Montana, als EUA. L'espai interior està fet de fusta i, a més, disposa d'una terrassa amb vistes fantàstiques. L'any 2022 va ser escollida per l'IFLA (la Federació Internacional d'Associacions i Institucions Bibliotecàries) com a millor biblioteca pública. Va ser guardonada tant per la bellesa arquitectònica, pensada per connectar amb l'entorn, com per la versatilitat d'usos: a més del fons bibliogràfic, té sales d'estudi, tallers, cafeteria i espai de jocs infantils, entre d'altres.

TEXT 2

Biblioteca Gabriel García Márquez

Està situada al barri de Sant Martí de Provençals de Barcelona. Està especialitzada en literatura llatinoamericana i disposa de 4.000 m² repartits en sis plantes. L'any 2023 va ser escollida la millor biblioteca pública del món per l'IFLA. L'equipament ja havia rebut el Premi Ciutat de Barcelona d'Arquitectura 2022 i, el 2023, va ser distingida amb el Premi FAD d'Arquitectura i Interiorisme.

Imatge d'arquitecturacatalana.cat

Marta Ballesta, *beteve.cat* (text adaptat)

14. La Biblioteca d'Alexandria tenia com a objectiu...

- a. catalogar totes les obres que arribaven per mar.
- b. ser la biblioteca amb el fons documental més gran.
- c. reescriure totes les obres de la dinastia dels Ptolomeus.
- d. recopilar les obres conegudes que arribaven a la ciutat i copiar-les.

15. L'artilleria sèrbia va bombardejar la Biblioteca de Sarajevo i...

- a. el director de la biblioteca va protegir els llibres en una sala annexa a la biblioteca.
- b. els bombers van arriscar les seves vides i van llançar llibres per les finestres per salvar-los.
- c. el director de la biblioteca i grups de voluntaris van llançar-se per les finestres per salvar-se.
- d. el director de la biblioteca i grups de voluntaris van llançar llibres per les finestres per salvar-los.

16. La Biblioteca del Trinity College de Dublín...

- a. custodia un manuscrit romà de la Bíblia.
- b. conserva un fragment bíblic escrit en llatí.
- c. documenta textos bíblics amb il·lustracions cromàtiques.
- d. protegeix un manuscrit antic que destaca per la seva decoració.

TEXT 2

17. La Biblioteca del Congrés dels EUA conserva...

- a. l'original de la Bíblia de Gutenberg.
- b. una còpia de la Bíblia de Gutenberg.
- c. la còpia més gran del món de la Bíblia.
- d. una còpia amb fotografies, mapes i gravacions de la Bíblia de Gutenberg.

18. Marca amb una X a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES si les oracions següents sobre la Biblioteca Pública de Missoula són verdaderes (casella V) o falses (casella F).

18.1 La biblioteca té una terrassa de fusta.

18.2 L'IFLA la va escollir com la millor biblioteca pública de l'any 2023.

18.3 L'espai de la biblioteca està dissenyat per establir un lligam amb l'entorn.

18.4 La biblioteca disposa de diversos espais d'oci.

19. La Biblioteca Pública de Missoula és un espai versàtil perquè...

- a. es converteix en cafeteria els caps de setmana.
- b. està construïda amb materials sostenibles.
- c. es pot adaptar a diversos usos.
- d. transmet ordre i tranquil·litat.

20. La Biblioteca Gabriel García Márquez...

- a. està dedicada a Sant Martí.
- b. està situada en un barri provençal.
- c. va ser premiada com a millor biblioteca pública del món el 2023.
- d. va ser guardonada amb el premi de millor biblioteca pública del món el 2024.

TEXT 2

21. Quin és l'objectiu del text que has llegit?

- a. Informar del nombre de fonts documentals de les biblioteques públiques.
- b. Convèncer de la necessitat de fomentar la lectura com a font de coneixement.
- c. Reconèixer la vàlua d'alguns equipaments que han estat destruïts al llarg de la història.
- d. Donar a conèixer biblioteques que han destacat per diversos motius culturals i històrics.

TEXT 3

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta. Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

COM ORDENAR LA BIBLIOTECA PERSONAL

Durant la pandèmia, vam tenir temps per fer moltes coses, fins i tot per posar una mica d'ordre a la biblioteca personal. La biblioteca és una metàfora del pensament i l'ordre de les persones, un reflex del caos mental o de les preferències i les passions de cadascú.

imatge de wordpress.com

Roberto Calasso ha publicat un llibre en el qual reflexiona sobre com ordenar la biblioteca personal. Es pot organitzar de diverses maneres: per països, per ordre cronològic de publicació, per ordre alfabètic del cognom de l'autor o autora o per idioma. El llibre de Calasso no és només una reflexió sobre com ordenar, sinó més aviat una petita memòria de com comprem —desordenadament— llibres, de com comprem llibres sense llegir-los immediatament, de la manera com llegim (si deixem els llibres intactes, o bé els subratllem i els omplim d'anotacions) i de la necessitat de reordenar els llibres contínuament perquè canvien les nostres necessitats i hàbits o perquè els llibres envelleixen.

Una particularitat de Calasso és que folra els llibres amb paper de pergamí. El pergamí fa que siguin molt menys reconeixibles, ja que impedeix que els visitants curiosos puguin veure quins són els llibres que formen part de la biblioteca personal: és una forma de protecció de la privacitat. A més, Calasso dona consells sobre com desfer-se dels llibres i parla de la necessitat de llençar-los citant el cas de Borges, que portava una pila de llibres sota el braç, anava a un cafè i els oblidava damunt la taula, esperant que ningú no els hi volgués tornar.

TEXT 3

Calasso també parla dels llocs on ha comprat llibres. Diu que la llibreria ideal és aquella on cada vegada que hi anem, hi comprem almenys un llibre i, molt sovint, no és el que volíem comprar inicialment o no és l'únic que ens emportem. També ens aconsella comprar amb temps, no en la urgència de la lectura: «És bàsic comprar llibres que no es llegeixen immediatament. Al cap d'un temps, pot arribar el moment que necessiteu aquell llibre, i potser el trobareu amagat a la vostra biblioteca personal», afirma Calasso. De fet, potser és un llibre que ja s'ha esgotat i, per tant, ja no es pot comprar. Els llibres tenen una vida pròpia que coincideix amb una part de la nostra. Són peces en un immens jeroglífic o d'un trencaclosques que ens fa de mirall. Llegir-los i ordenar-los dona sentit al caos de les nostres vides. Són una companyia que mobla l'esperit.

Enric Bou, *Núvol* (text adaptat)

22. Segons Roberto Calasso, la biblioteca personal es pot organitzar per...

- col·leccions temàtiques.
- la mida i el color del lloc dels llibres.
- la procedència dels autors de referència.
- països, anys de publicació, autors o idiomes.

23. Segons el text, es produeix la necessitat de reordenar els llibres perquè...

- les nostres necessitats i hàbits canvien o els llibres es fan vells.
- a les famílies, hi ha discussions sobre aquest tema.
- l'espai que hi ha al nostre habitatge és limitat.
- mai no s'aconsegueix l'ordre perfecte.

TEXT 3

- 24. Segons el text, l'objectiu que té Roberto Calasso quan folra els llibres amb paper de pergamí és...**
- a. arxivar-los de manera ordenada.
 - b. evitar que es reconeixin des de fora.
 - c. protegir-los perquè no es facin malbé.
 - d. fer que en aparença tots siguin del mateix color.
- 25. L'afirmació «Són peces en un immens jeroglífic o d'un trencaclosques que ens fa de mirall» (subratllada en el text) significa que...**
- a. hi ha llibres que costen d'entendre, com un jeroglífic.
 - b. els nostres llibres són un reflex de nosaltres mateixos.
 - c. els llibres són peces d'un engranatge de la literatura universal.
 - d. la nostra personalitat s'emmiralla en la personalitat dels autors que hem llegit.
- 26. L'autor de l'article afirma que els llibres «són una companyia que mobla l'esperit» (subratllat en el text). Aquesta expressió significa que els llibres ens...**
- a. transporten a un món imaginari.
 - b. acompanyen i omplen la nostra ànima.
 - c. fan la vida millor, però ocupen molt espai.
 - d. ajuden a reconèixer les nostres emocions.

PREGUNTES GLOBALS

- 27. En Bastian del text 1 i els usuaris de les biblioteques tenen en comú que...**
- a. tenen interès pels llibres i la lectura.
 - b. tenen interès pels llibres de segona mà.
 - c. els agraden els espais destinats a la lectura.
 - d. volen compartir el gust per la lectura i l'intercanvi de llibres usats.
- 28. En quin o quins textos s'explica una manera de protegir els llibres?**
- a. Al text 1 i al text 3.
 - b. Al text 1.
 - c. Al text 2.
 - d. Al text 3.
- 29. És important endreçar els llibres de la nostra biblioteca per...**
- a. mantenir el caos personal.
 - b. localitzar-los de forma fàcil.
 - c. catalogar-los en cas que s'hagin de renovar.
 - d. aconseguir una decoració més atractiva a la vista.

REDACCIÓ

En Bastian del text 1 desitja aconseguir el llibre que el botiguer té a les mans. **Pensa en alguna cosa que t'agradaria molt aconseguir (pot ser un objecte o un somni que vulguis complir). Descriu el teu desig, explica per què et fa tanta il·lusió, què pots fer per aconseguir-lo i què faràs quan l'hagis assolit.**

Escriu una redacció de 125 paraules com a mínim. Si n'escrims menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Et recomanem que segueixis aquest procés:

1. planificació, esquema de les idees que desenvoluparàs;
2. primera versió;
3. revisió, correcció i versió definitiva.

Pots demanar un full en blanc per fer l'esborrany.

Escriu la versió definitiva de la teva redacció a la PART 2 del FULL DE RESPOSTES.

Anota al final el nombre de paraules escrites.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu